

האדם הרביעי האדום

התנגדות למילה זו או אחרת. אפילו לא הזכרנו בפירוש את ארצות-הברית, הדרום או הצפון. רצינו לתת אפשרות לכל בעלי הרצון הטוב בכנסת להרים את ידם במצפון שקט, מבלי שתהיה בכך התגרות בממשלה.

אך זה היה לשווא. מלבדנו, רק הקומוניסטים הצביעו בעד החלטה זו. מפ"ם — המארכת הגדולה של ז'אן-פול סארטר, המונופוליסטית של כוחות-הקידמה — נמנעה מהצבעה, בדיוק כמו גח"ל ורפ"י. הרוב הצביע, כמובן, נגד.

קול ישראל גלילי

יום לפני כן הצביעה מפ"ם, יחד עם כל הקואליציה, נגד הצעת-החלטה אחרת שלנו. היא נגעה לדמוקרטיזציה של שירות-השידור.

החייכות עצמו היה מבלבל, והצטיין בעיקר בכך שכל שלו, הוא נמשך יומיים, ובלט בו ההבדל בין שני הימים. ביום הראשון דיברו הנציגים הקשישים (כמעט כולן נשים) של הסיעות הגדולות, שלרשותם עמד הרבה זמן, ושהוכיחו כי הם אמנם "חיים על הירח". השיעמום היה מוזעזע. ביום השני דיברו הנציגים הצעירים (ההיסטוריון גבי כהן בשם המערך, שמעון פרס בשם רפ"י, אני, תופיק טובי בשם הקומוניסטים, גדעון האוזנר בשם הליברלים העצמאיים, וי (עוד) וכך התקרב החייכות יותר למציאות. אך נידמה לי שסיעתנו הייתה היחידה שדיברה דברים עקרוניים (ראה מיטגרת).

זו

יצקנו דברים אלה להצעת-החלטה שאמרה:

- (1) הכנסת תובעת** להפוך את רשות השידור לרשות ממשלתית דמוקרטית, שחברי כל מוסד דותיה המנהלים ייבחרו על-ידי הכנסת ברוב חסוי.
- (2) הכנסת מציינת** בסיפוק את השיפור הניכר שחל בשנים האחרונות ברמת התוכניות המשודרות.

- (3) הכנסת תובעת** לשתף בתוכניות את נציגי כל גווי המחשבה והיציבה, מתוך מנמה לשקף את מלאו הרבגוניות הדינאמית של החברה הישראלית.

- (4) הכנסת מבטיחה** את רצונה שבצד הרשות הממשלתית יינתנו רשימות לתחנות-שידור פרטיות, בדומה לרשימות לעתונות.

הצעה זו נדחתה, כמעט, פה אחד. גח"ל ורפ"י נמנעו — למרות שאנחנו הצבענו בעד הצעת-ההחלטה שלהן, שקראת להקמת ועדה לבדיקת ממשלתיות השידור.

לפני כן השיב השר ישראל גלילי לחלק מטענותינו. כך אמר, לגבי טענתנו כי רשות השידור הבלתי-חלולה היא סיקציה, מכיוון שהיא תמננה כולה על-ידי הממשלה:

ישראל גלילי: ... אינני סבור, חברי-הכנסת אנברי, שאדם שנתמנה על-ידי הממשלה לשליחות ממשלתית נפסל על-ידי עצם העובדה שנתמנה על-ידי הממשלה. מכל מקום, חברי הכנסת אנברי רשאי להציע הצעת-חקיקה לתקון חוק שירות-השידור, ולהציע שמליאת רשות השידור תתמנה על-ידי הכנסת — ושיינתן ייצוג לכל הסיעות, וכן לסיעה בת חבר אחד. אם הכנסת תקבל חוק זה, הממשלה תכבד אותו. לא תוכל להאשים את הממשלה בכך שהיא מפרה את החוקים.

נציע, כמובן, הצעת-חקיקה כזאת — אך ברור כי השר גלילי, וכל סיעות הקואליציה, יצביעו נגדה.

שלושה תחת שמיכה אחת

גבי ה"חיפושיות", שזכו לשבחים מופלגים מפי מיטב המלחנים של דורנו, נוסף על תוארי-אבירות מידי הכתר הבריטי, אמר השר:

ישראל גלילי: ... חברי הכנסת, הושמעו פה הרבה הערות מעניינות על קול ישראל. נשמעו הרבה עצות שראוי לשים אליהן לב. אני מסכים עם חברי-הכנסת אנברי שקול ישראל צריך להיות מעניין. לא רק מאף, גם מעניין. גם קוסם, אבל, מעניין זה לא זול. ואני מרשה לעצמי שנחלוק זה על זה — זולות מה? אינני סבור שקול ישראל צריך להחרים מנגינות של ה"חיפושיות". אבל אינני סבור שיהיה זה ראוי למדינה ולעם שהחיפושיות תהיינה דומיננטיות בקול ישראל. קול ישראל חייב להיות מהנה, אבל לא בגירויים מעוותים. הוא צריך להיות ביטוי לדעות שונות, אבל לא להטעות את הבריות כאילו יוצא-הדופן הוא הדומיננטי. הוא צריך להיות אובייקט טיבי, אבל לא ניטראלי. רבותי, לא ניטראלי!

גלילי

לא ניטראלי — לגבי מה? על כך נתן השר גלילי רק רמז: ... במדינת ישראל ישנם מושגים וי מגמות שאם המדינה לא תתגונן בפניהם, הרי בנפשה הדבר, במילים אחרות: השר גלילי, או הממשלה, יקבעו מה מותר ומה אסור. מה טוב למדינה, ומה לא. ואם זה לא מוצא חן בעיני העם, הוא יכול להתליף את הממשלה: "מעבר לכל ישפוט העם, והוא שיקבע מי חולש על כלי התשדורת".

ישראל גלילי: חברי-הכנסת, כשאני שומע מפעם לפעם את מירב הטענות על הקיפוח, אני חושב שאפשר להחלי על זה את הפסוק: "כל מקופחי קול ישראל — התאחדו". מספרים על שמריהו לוי שסיפר פעם לפונדק אחד וראה שלושה אנשים שרועים במיטה. מושך האחד את השמיכה ימינה, בטענה של קיפוח; מושך השני את השמיכה שמאלה, בטענה של קיפוח. נמצא שהאובייקטיבי הוא רק האמצעי.

אורי אבנרי: אבל הוא באמצע. **ישראלי גלילי:** אינני חולק על ההגדרה שלך. כאשר העולם הזה — כוח חדש יזכה באמון ציבורי, כמו המערך, הוא יזון מהדופן אל האמצע. אינני יודע אם זה יהיה דווקא בעולם הזה, אבל... **יעקב כץ (פא"י):** כתוב: כל הנביאים לא ניבאו, אלא לימות המשיח. על כל החייכות הזה היה פרוש, כמובן, צילה של הטלביזיה, הממששת ובאה. הכל דיברו על קול-ישראל — אך הכל התכחזו לאותו מכשיר-פלא אימתני, העשוי

יום האחרון לפני פגרת-הפסח נכנס לפולקלור של הכנסת בתור "היום הרביעי" הארוך. הישיבה התחילה בשעה 9 בבוקר, בנוכחות שלושה ח"כים, ונמשכה עד אחרי שעה 5 אחרי-הצהריים, ללא הפסקה.

יצאתי כמה פעמים כדי לשתות אספרטו חזק, ופעם כדי לתת ראיון קצר לשני תלמידי בית-הספר הריאלי בחיפה, שבאו לעשות מחקר על "אזרחות טובה". הם ביקשוני להסביר להם מדוע אני תובע מן הח"כים להיות נוכחים במליאה. כל שאר הח"כים, שעזימו דיברו באותו יום, טענו באוזניהם כי זוהי תביעה מגוחכת. הם לא נבחרו בגלל ישבניהם (כדברי דויד הכהן, כמדומני).

הסברתי להם את דעתנו בנדון — וחזרתי למליאה כדי לשמוע את דברי-הסיום החגיגיים של הו"ר, קדיש לוז. היתה בהם הכרה מפורשת בנצחון מסענו הציבורי הגדול נגד העדרות חברי-הכנסת:

קדיש לוז: ... נקודת הביקורת שנמתחה כמעט על-ידי כל (המבקרים בבניין הכנסת) נוגעת למיעוט הנוכחות של חברי-הכנסת באולם הישיבות. אני יודע כי זאת תופעה רגילה בפרלמנטים, וטבעה — כנראה — בעצם מהותה של העבודה הפרלמנטרית ועומת-העבודה הרובץ על חברי-הכנסת. אולם הציבור שלנו רוצה לראות בנוכחות גדולה של חברי-הכנסת באולם. כשליחי-ציבור, חייבים אנו להאזין לחשיו-לב הציבור.

באותו רגע חגיגי — סיום מושב הכנסת — לא כיבד אף שר אחד משרי הממשלה את הכנסת בנוכחותו. ח"כ הנס קלינגהופר קם כדי לציין זאת למען הפרוטוקול — אך בכך רק משך את תשומת-לב הנוכחים לעובדה כי מתוך סיעתו שלו, סיעת גח"ל על 23 חבריה, נכחו רק 4 (ארבעה!) ח"כים. השאר נסעו הביתה לפני כן, כשהתארכה הישיבה. בכך הכל נכחו באותם רגעים אחרונים: 15 מבין 49 ח"כי המערך. 4 מבין 23 אנשי גח"ל. 5 מבין 11 אנשי המפד"ל. 5 מבין 10 אנשי רפ"י. 4 מבין 8 אנשי מפ"ם. 2 מבין 5 אנשי ל"ע. 2 מבין 3 אנשי רק"ח. לא נכח איש מסייעת אגודת-ישראל, המרכז החופשי, פועלי-אגודת-ישראל ומק"י.

סיכום הנוכחות: 38 ח"כים מבין 119. פחות משליש, בהזדמנות חגיגית מיוחדת!

הוי מפ"ם, הוי ויאט-נאם!

אתו מיספר של ח"כים, בערך, נכח כמה שעות לפני כן, כאשר נערכה ההצבעה לסיכום הדיון על מסע שרה-חזק בדרום מיוחד-אסיה.

כפי שכבר סיפרתי בדו"ח האחרון, נערך דיון זה בעיקבות דרישה מיוחדת של 42 חברי האופוזיציה. בראש היוזמים עמדו גח"ל ורפ"י — אך בדיון עצמו לא היה לאיש מבין השתי סיעות אלה מה לומר, ואכן, כאשר הגיעה העת להגיש הצעת-החלטה, פשוט לא הגישו. וכי מה יכלו לומר? הן הסתפקו בהצבעה נגד הצעת הקואליציה: "הכנסת רוסמת לפניה את סקירת שרה-חזק". לעומת גח"ל ורפ"י, היה לנו מה לומר — ואמרנו זאת בפנה מלא. ניסחנו את עיקר הדברים בהצעת-החלטה שלנו:

- (1) הכנסת רוסמת** לפניה את הודעת שרה-חזק.
- (2) הכנסת קוראת** לממשלה להרים את קול מדינת ישראל, כמדינת ניצולי השואה, למען הפסקת השואה בוויאט-נאם.
- (3) הכנסת קוראת** לממשלה להמשיך את נוכחותה המוסרית בדרום מיוחד-אסיה על-ידי קריאה תקיפה להפסקה מיידית ללא-תנאים של ההפצצות ושאר שיטות הלוחמה הבלתי-אנושיות בוויאט-נאם.
- (4) הכנסת קוראת** לממשלה להגביר את מאמציה ולפעול בכל הדרכים למען החדרת השלום לוויאט-נאם.

ניסחנו הצעה זו, בכונה מחושבת, בלשון מתונה ביותר, כדי למנוע כל אפשרות של

שאלות השבוע

השבוע הגשנו, בין השאר, את השאלות הבאות:

- עווים לאנגולה:** האם יש אמת בהכרזת התנועה לשיחרור אנגולה כאילו ישנם עווים בידי קלגסי הצבא הפורטוגלי? האם סיפקה ישראל עווים כאלה? האם מותר למדינות אחרות, המייצרות עווים, למכרם לפורטוגל? האם יש פיקוח על כך?
- בעניין זה הגשנו גם הצעה דחופה לסדר-היום, אך הנשיאות שללה את דחיפותה.**
- איך להצטרף לשוק?** האם ערכה ממשלת ישראל אי-פעם סקר רציני, כדי לברר מה היה קורה למשק הישראלי אילו נתקבלה ישראל לשוק האירופי?
- ספורטאים בצה"ל.** האם קיים הסכם בין צה"ל ורשות הספורט בדבר שיחרור ספורטאים לצה"ל? האם חכיות, המוענקות לפי הסכם זה לכדורגלנים, מוענקות גם לספורטאים אחרים, כגון שחייתים ואתלטים? מדוע אין מעבירים שחייתים, למשל, לאיזור חיפה, כדי להקל עליהם באימוניהם?
- סמכויות לשר המשטרה.** נאמר בעתונות כי השר תובע לעצמו סמכויות חוקיות כדי להכריע במדיניות המשטרה ולפקח עליה. בידי מי נמצאות סמכויות אלה כיום? איזה פיקוח יש על המשטרה? היש קשר בין השר לבין מפקדי מחוזות? **מהפכות באפריקה.** האם נכון כי חברות ישראליות החליטו להסתלק משותפותיהן באפריקה, בגלל ריבוי הפיכות שם? מהו הנזק שנגרם?
- יידע ישראל אמיתי.** האם נכון כי ישראלים היו מעורבים בפרשיות של ניצול כספים ממשלתיים במערב-ניגריה לטובת המפלגות שם?
- מכונת אמת.** על סמך מה מבצעת המשטרה חקירות במכונת-אמת? האם קיים לכך נוהל קבוע? האם במדינה כלשהי בעולם מתקבלים מימצאי המכונה על-ידי בית-משפט כלשהו?
- פירסום נשואין.** האם זוגות, הנרשמים לנשואין, רשאים לבחור באיזה עתון תפורסם ההודעה על הרישום? אם לא, מדוע לא?
- מחקרים בבית-הספר.** האם נכון כי משרד-החינוך פירסם הוראות להגבלת עריכת מחקרים מדעיים בבתי-הספר? מה הן? באיזה מדינות בעולם ישנן הוראות כאלה?
- ניאויש אוכסרבר.** נודע כי ממשלת ישראל שילמה עד כה כמיליון ל"י עבור החזקת המהדורה הצרפתית של הניאויש אוכסרבר, וכן כמאה אלף ל"י למינון מהדורה גרמנית. מהי תפוצת שבועונים אלה? מאיזה סעיף הוענק הכסף? כמה שולם למהדורה הבריטית?